

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-529-7-33>

USING MODERN DIGITAL TECHNOLOGIES TO ENSURE INCLUSIVE FINANCING

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ФІНАНСУВАННЯ

Упродовж останніх років у світовій економіці відбувається активний процес розвитку індустрії цифрових фінансів і різноманітних сфер застосування фінансових технологій (фінтеху), головною серед яких стало забезпечення цифрового інклюзивного фінансування з метою подолання економічної фрагментації та підтримки глобального інклюзивного зростання [1, с. 148; 2, с. 77].

Фінтех характеризують як нову форму надання фінансових послуг з використанням сучасних цифрових технологій на основі тісної взаємодії технологічних компаній і фінансових установ, яка ґрунтується на органічному поєднанні фінансових операцій з інформаційно-комунікаційними та цифровими технологіями та охоплює широкий спектр інноваційних рішень у фінансовій сфері з метою розширення спектру послуг, підвищення їх якості та доступності, зменшення розривів у доходах і соціальної нерівності, збільшення особистих доходів і боротьби з бідністю, стимулювання інновацій, споживання та виробництва, а також підвищення ефективності надання послуг і рівня безпеки користувачів.

Рада Європейського Союзу з фінансової стабільності визначає фінтех як процес, що характеризується безперервним проникненням технологічних інновацій у фінансову сферу та діяльність фінансових установ, завдяки чому з'являються нові бізнес-моделі, організаційні процеси та продукти, які суттєво трансформують фінансові ринки, операційну діяльність традиційних фінансових установ та організацію процесу надання фінансових послуг [3].

Стрімкий розвиток фінтеху сприяє формуванню нової цифрової фінансової системи (цифрових фінансів), яка завдяки інтернету та новим технологіям формує цільові продуктові та організаційно-управлінські кластери діяльності фінансових установ: платіжні, кредитні, страхові, по роботі з фінансовими активами, безпекові тощо. Наприклад, формування

сучасних інформаційно-комунікаційних мереж фінансових установ, розробка технологій мобільних і миттєвих платежів, поява цифрових валют тощо суттєво трансформували платіжний ландшафт і сприяли створенню нових видів платіжних організацій. Застосування технології блокчейна сприяло розвитку смарт-контрактів, обміну приватними цифровими валютами, появі різноманітних форм цифрових активів тощо. Використання технологій штучного інтелекту призвело до корінної трансформації стратегій та бізнес-моделей діяльності фінансових установ, змінило характер, підвищило якість і безпеку обслуговування клієнтів, а також посилило взаємодію всіх учасників платіжної та фінансової систем [4, с. 93; 5, с. 17; 6, с. 35; 7, с. 68].

Головними складовими фінтеху є: цифрові платежі та перекази (засоби платежу, платіжні додатки, онлайн-банкінг, електронні або цифрові гаманці тощо); цифрові платформи для кредитування, страхування, фінансування, торгівлі цінними паперами та іншими фінансовими активами; цифрові технології управління інвестиціями та активами; додатки для бюджетування та управління витратами, в тому числі управління особистими фінансами; інструменти для оцінки та управління ризиками, що ґрунтуються на аналітиці великих даних, використанні технології блокчейн, штучного інтелекту та сучасних систем захисту даних, а також регуляторні технології (регтех), які автоматизують процеси відповідності надання фінансових послуг нормативним вимогам регуляторів грошового та фінансового ринку [8, с. 182; 9, с. 28].

Ключовою ланкою у системі фінтеху є швидкісний інтернет і новітні цифрові технології – аналітика великих даних, хмарні обчислення, блокчейн, штучний інтелект тощо, інтеграція яких у фінансову систему та діяльність фінансових установ дозволяє забезпечити ефективну трансформацію процесу надання фінансових послуг і організації цифрових фінансів загалом, включаючи механізми функціонування децентралізованих фінансових ринків (DeFi), що посилює конкурентні переваги учасників ринку, дає можливість отримувати додаткові синергетичні ефекти, суттєво підвищує ефективність надання та рівень доступності фінансових послуг [3].

Вплив фінтеху на забезпечення цифрового інклюзивного фінансування полягає, перш за все, у розширенні доступності фінансових послуг для широкого кола громадян, особливо для тих, хто має обмежений доступ до традиційних фінансових установ, на основі використання мобільних додатків і цифрових платформ, які дозволяють отримувати фінансові послуги он-лайн; наданні широкого спектру інноваційних фінансових продуктів і послуг для різних груп споживачів, які раніше неможливо було надавати без використання цифрових

технологій; підвищенні рівня ефективності, мобільності та зниженні витрат як у процесі надання послуг фінансовими установами, так і в процесі їх отримання користувачами на основі автоматизації бізнес-процесів і операцій; підтримці малих і середніх підприємств шляхом підвищення доступності кредитів, зміни способів оплати, зниження тарифів, спрощення умов фінансування, надання консультаційних послуг, зокрема, з управління фінансами, реалізації інвестиційних стратегій тощо; забезпеченні безпеки використання даних, інформації та здійснюваних операцій, а також зниженні цифрових та інформаційних ризиків, що дозволяє зробити операційну діяльність фінансових установ, фінансову систему загалом і здійснення транзакцій більш доступними та ефективними для користувачів [10, с. 58; 11, с. 18; 12, с. 195].

Подальший розвиток фінтеху та індустрії цифрових фінансів, а також підтримка інклюзивного фінансування повинні ґрунтуватися на поліпшенні організації та підвищенні ефективності функціонування цифрових фінансів шляхом забезпечення постійного сприяння широкій фінансовій обізнаності громадян; посилення захисту прав як фінансових установ, так і споживачів фінансових послуг; розширення спектру цифрових продуктів і послуг, які задовольняють різноманітні потреби користувачів; подальшого розвитку мобільного банкінгу, системи мобільних і миттєвих платежів з використанням різноманітних цифрових платіжних засобів; розвитку мережі мікрофінансових установ для підтримки малого і середнього бізнесу; запровадження цифрових валют центральних банків (CBDC); розширення співпраці з міжнародними фінансовими установами з метою запровадження кращих інклюзивних фінансових практик і фінансових моделей операційної діяльності та надання послуг; вдосконалення системи регулювання та контролю за фінансовим ринком з боку державних регуляторів, у тому числі шляхом включення технологічних аспектів цифрових фінансів у систему фінансового регулювання, що дозволить убезпечити фінансові установи та їх користувачів від технологічних та інформаційних ризиків, а також сприятиме підвищенню рівня доступності, мобільності та ефективності фінансового обслуговування всіх клієнтів як традиційних, так і цифрових фінансових установ.

Література:

1. Mishchenko, V., Naumenkova S., Grytsenko A., Mishchenko S. Operational Risk Management of Using Electronic and Mobile Money. *Banks and Bank Systems*. 2022. Vol. 17. Is. 3. P. 142-157. [http://dx.doi.org/10.21511/bbs.17\(3\).2022.12](http://dx.doi.org/10.21511/bbs.17(3).2022.12)
2. Міщенко В. І., Міщенко С. В. Маркетинг цифрових інновацій на ринку банківських послуг. *Фінансовий простір*. 2018. № 1. С. 75-82.
3. FinTech. FSB. 4 December 2023. URL: <https://www.fsb.org/work-of-the-fsb/financial-innovation-and-structural-change/fintech/>

4. Тищенко Є. О. Управління операційними ризиками. *Фінансовий простір*. 2017. № 4 (28). С. 91-96.
5. Шульга С., Міщенко В. Інституційні засади державної підтримки банківського сектору в період кризи. *Вісник Національного банку України*. 2009. № 8. С. 12-21.
6. Naumenkova S., Malyutin O., Mishchenko S. Transition to Inflation Targeting in Ukraine: New Tools for Monetary Policy. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. № 1 (166). С. 32-39.
7. Науменкова С. В., Мищенко С. В. Регулирование денежного обращения на основе использования методов и инструментов денежно-кредитной политики. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2013. № 6. С. 66-72.
8. Тищенко Є. О. Інституційні засади відновлення та реконструкції економіки України. *Бізнес-навігатор*. 2024. № 3 (76). С. 179-186.
9. Науменкова С. В. Проблеми збалансованості фінансового ринку України. Київ : Наукова думка, 1997. 55 с.
10. Міщенко В. Санаційний банк – «брідж-банк» як механізм роботи з нежиттєздатними банками : монографія. Київ : УБС НБУ, 2011. 119 с.
11. Науменкова С. Оцінка впливу галузевої приналежності на рівень перспективної платоспроможності позичальника. *Вісник НБУ*. 2005. № 7. С. 14-21.
12. Гірченко Т. Д., Тищенко Є. О. Особливості організації та управління ризиками проектного фінансування в Україні. *Бізнес-навігатор*. 2019. № 6. С. 192-199.